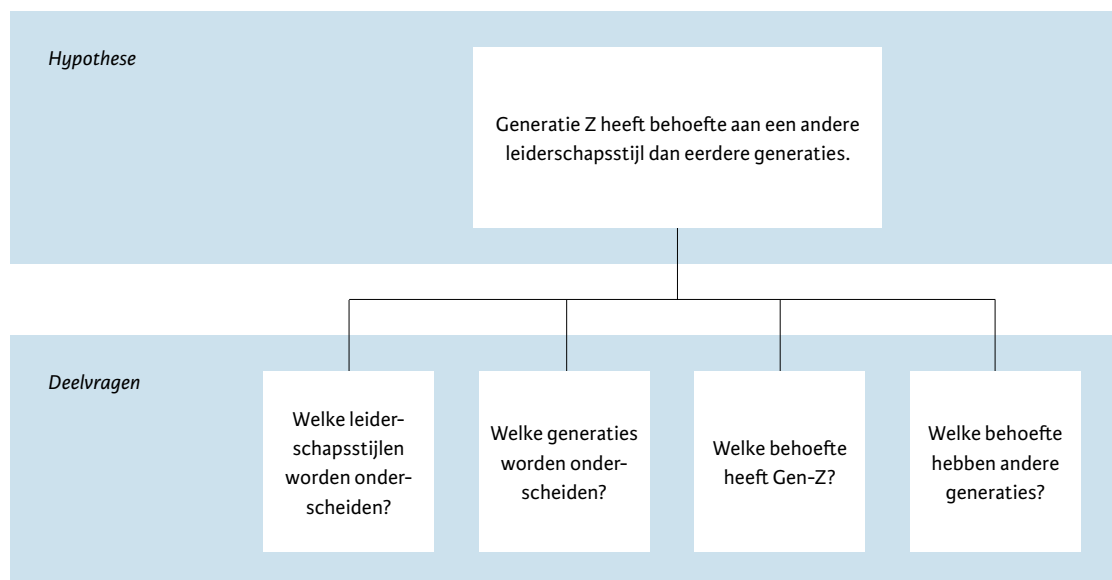

Hypotheseboom, PROA en krachtenveldanalyse bij rapporten

In het boek *Spot-on schrijven* vind je in hoofdstuk 18 veel tips over rapporten en beleidsnota's. Een van de tips is je rapport te maken als onderdeel van het onderzoeks- en adviesproces. Wil je bij probleemoplossing of advisering de kwaliteit van je redenering versterken? Gebruik dan PROA, dat staat voor de vier invalshoeken *probleem*, *risico's*, *oorzaken* en *adviezen*. Wil je in een onderzoeksproject richting geven aan je onderzoek? Gebruik dan een hypotheseboom. En hoe benut je de context optimaal? Breng de betrokkenen en belanghebbenden in kaart in een krachtenveldanalyse.

Benut de hypotheseboom

In je onderzoek is een hypothese de voorlopige stelling waarin je aangeeft wat je verwacht te vinden. Vervolgens verzamel je in je onderzoek data waarmee je de hypothese gaat toetsen. Het is verstandig om een hypotheseboom te maken: je start met de hypothese, die je onderverdeelt in verschillende subvragen. Die kun je ook weer concreet uitwerken. Met de hypotheseboom geef je richting aan je onderzoek en kun je gemakkelijk de inhoud van je onderzoek bespreken. Je ziet een voorbeeld van een hypotheseboom in afbeelding 1.

Afbeelding 1 Werk de stelling uit in een hypotheseboom

Analyseer met PROA

In onderzoeksprojecten is een hypothese heel bruikbaar. Maar hoe zit dat dan in een project waarin je oplossingen voor een probleem moet vinden? In dat geval kun je gebruikmaken van PROA, dat staat voor *probleem*, *risico's*, *oorzaken* en *adviezen*. Met PROA¹ versterk je de methodische aanpak vanuit deze vier invalshoeken. Je verkent eerst het probleem, je brengt de ri-

¹ Bron: Loevezijn, P. van (2016). *Wat is nu eigenlijk het probleem? Een krachtige en overtuigende adviesaanpak*. Culemborg: Van Duuren Management.

sico's in kaart, je achterhaalt de oorzaken en tot slot verzamel je mogelijke adviezen om het probleem op te lossen. Formuleer de vier PROA-elementen eerst voor jezelf, bespreek ze daarna met de stakeholders en leg ze vervolgens samen vast.

Zet deze drie stappen om met PROA je boodschap te bepalen:

- Formuleer voor jezelf het probleem, de risico's, de oorzaken en de adviezen.
- Bespreek met andere stakeholders in het project de vier elementen van PROA.
- Bepaal vervolgens samen de elementen van PROA en leg ze vast.

Gebruik de krachtenveldanalyse

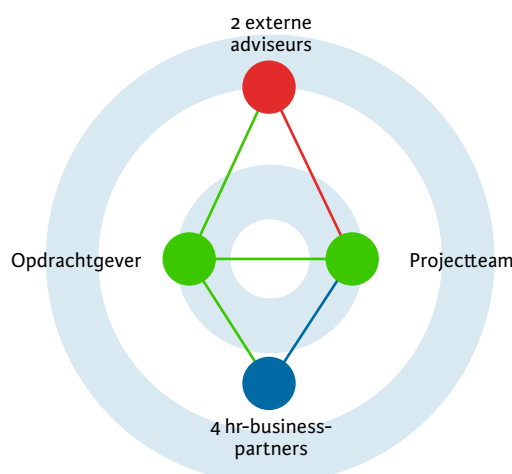
Je advies- of onderzoeksopdracht staat nooit op zichzelf, maar speelt zich af in een context. Wie spelen een rol in het adviesproces en welke belangen hebben zij? Wie zijn eventuele gebruikers of betrokkenen bij de implementatie? Gebruik de krachtenveldanalyse om de verschillende partijen in kaart te brengen.

De krachtenveldanalyse helpt je om de positie en invloed van partijen vast te stellen. De analyse laat ook zien welk belang partijen hebben bij een bepaalde uitkomst en geeft inzicht in de veranderbereidheid. Een krachtenveldanalyse is nuttig in complexe situaties waarin veel actoren betrokken zijn.

Hoe maak je een krachtenveldanalyse?

1. Zet de belangrijkste spelers of partijen in een cirkel. Dicht bij het midden bij hoge energie en betrokkenheid, meer naar de rand bij lagere energie en betrokkenheid. Kies zo veel mogelijk personen en niet hele teams of afdelingen.
2. Beschrijf bij elk van de spelers de functie en de basishouding ten opzichte van het onderwerp in het project. Gebruik verschillende kleuren voor een positieve, neutrale en negatieve houding.
3. Beschrijf de betrokkenheid: de energie en tijd die iemand stopt in het onderwerp of het project. Gebruik ook hiervoor verschillende kleuren.
4. Beschrijf de invloed: hoeveel invloed of macht heeft iedere speler?
5. Conclusie: overzie de krachtenveldanalyse en beoordeel voor jezelf wie er voor jou het meest van belang is.

Een visualisatie van de krachtenveldanalyse zie je in afbeelding 2.

Afbeelding 2 Visualiseer het krachtenveld in een cirkel

De krachtenveldanalyse geeft je overzicht en inzicht. Nu ga je je strategie bepalen en invloed uitoefenen. Bedenk welke spelers je actief benadert, hoe je informele relaties voor je laat werken en welk gedrag je inzet tijdens besprekingen.